

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 27/2011-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť D. P., N., toho času vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. P. S., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 4 T 149/2009 z 28. apríla 2010 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 3 Tos 25/2010 z 20. mája 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2010 doručená sťažnosť D. P. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia ním označených základných práv a slobôd uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 T 149/2009 z 28. apríla 2010 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“)

a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tos 25/2010 z 20. mája 2010 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre zločin podvodu spáchaný spolupáchateľstvom v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 20 k § 221 ods. 1 a 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iné.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 18/2009 zo 6. februára 2009 bol sťažovateľ vzatý do väzby, ktorá začala plynúť od 3. februára 2009.

4. Sťažovateľ podal okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a súčasne so žiadosťou predložil okresnému súdu aj písomný sľub na nahradenie väzby, alternatívne ponúkol zloženie peňažnej záruky. Okresný súd napadnutým uznesením žiadosti nevyhovel a písomný sľub sťažovateľa neprijal. O nahradení väzby peňažnou zárukou okresný súd vo výroku svojho uznesenia nerozhodol.

5. Na základe podanej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, krajský súd napadnutým uznesením doplnil uznesenie súdu prvého stupňa o výrok, ktorým neprijal ponúknutú peňažnú záruku ako nahradenie väzby.

6. Podľa názoru sťažovateľa napadnuté uznesenia porušujú jeho základné práva a slobody. Sťažovateľ okresnému súdu vytýkal, že sa vôbec nezaoberal ním ponúknutou peňažnou zárukou na nahradenie väzby, keď nezákonne uviedol, že *„popieranie dôvodnosti väzby vylučuje postup súdu pri zvažovaní možnosti nahradenia väzby písomným sľubom alebo peňažnou zárukou“*. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti namietal aj arbitrárnosť záverov uznesenia krajského súdu, ktorým bol doplnený chýbajúci výrok. Sťažovateľ uvádza, že krajský súd postupoval nezákonne, pretože na vydanie doplňujúceho výroku nemal podklad v konaní pred súdom prvého stupňa; okresný súd sa totiž peňažnou zárukou vôbec nezaoberal, nezaujal stanovisko k ponuke kaucie, k okolnostiam osoby, ktorá kauciu ponúkla, či jej majetku.

7. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu s tým, aby napadnuté rozhodnutia boli zrušené a sťažovateľ bol okamžite prepustený na slobodu. Sťažovateľ žiadal priznať aj náhradu trov konania.

II.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) osobná sloboda sa zaručuje.

12. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 dohovoru nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 8 ods. 5 dohovoru do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

13. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

14. *Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv a slobôd uznesením okresného súdu, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie vymedzuje právomoc ústavného súdu k všeobecným súdom, a to tým spôsobom, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základných práv a slobôd na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06).* Podstatou účinnej ochrany základných práv sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok (v danom prípade sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu), ktorý sťažovateľ využil vo vzťahu k základným právam a slobodám, porušenie ktorých sa namieta a ktorý mu umožňoval odstrániť stav, v ktorom vidí porušenie svojich základných práv a slobôd.

15. Ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie okresného súdu, pretože jeho rozhodnutie preskúmal krajský súd v dôsledku sťažnosti sťažovateľa. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu) odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

16. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu podstatu predloženej sťažnosti tvorí tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd porušil jeho základné práva a slobody tým, že vyniesol nezákonný doplňujúci výrok o neprijatí peňažnej záruky, ktorý nemal oporu v konaní pred súdom prvého stupňa, pretože okresný súd sa otázkou navrhovanej peňažnej kaucie vôbec nezaoberal.

17. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu. Uznesením okresného súdu sa ústavný súd zaoberal iba v rozsahu, v ktorom sa s ním stotožnil krajský súd.

18. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, vrátane zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom

rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

19. Podľa ustanovenia § 194 ods. 3 Trestného poriadku ak nedostatok spočíva v tom, že v napadnutom uznesení niektorý výrok chýba alebo je neúplný, môže nadriadený orgán bez toho, aby vyslovil zrušenie napadnutého uznesenia, buď ho sám doplniť, alebo uložiť orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby o chýbajúcom výroku rozhodol alebo neúplný výrok doplnil.

20. Krajský súd vydal doplňujúce uznesenie na základe citovaného ustanovenia § 194 ods. 3 Trestného poriadku, keď dospel k záveru, že v napadnutom uznesení súd prvého stupňa nerozhodol o prijatí, resp. neprijatí peňažnej záruky samostatným výrokom, napriek tomu, že sa ňou v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal.

21. Po preskúmaní uznesenia okresného súdu ústavný súd v zhode s posúdením krajského súdu konštatuje, že ponuka peňažnej záruky bola predmetom rozhodovacej činnosti okresného súdu, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia k návrhom sťažovateľa uviedol, že *„vzhľadom na povahu prejednávaného prípadu ani v terajšom štádiu konania nie sú splnené zákonné podmienky na obžalovaným navrhovaný postup.“*. V ďalšej časti odôvodnenia okresný súd poukázal na konkrétne skutočnosti (proti obžalovanému je vedených niekoľko ďalších trestných stíhaní pre viacero skutkov), na základe ktorých dospel k uvedeným záverom.

22. Ústavný súd k tomu ďalej dopĺňa, že konajúci súd nie je povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia dať na každý argument a návrh sťažovateľa podrobnú odpoveď. Všeobecný súd sa musí vysporiadať s tými námietkami, ktoré majú pre vec podstatný význam. V danej veci ústavný súd zdôrazňuje, že ďalšie dokazovanie smerujúce k určeniu výšky záruky by vzhľadom na prijatý názor okresného súdu o jej neprijatí bolo nadbytočné, v rozpore so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania (porovnaj IV. ÚS 227/2009).

23. Uznesenie krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu jasne a zrozumiteľne podáva výklad, akými úvahami sa súd spravoval, z akého dôvodu a na základe akých právnych predpisov bolo vo veci rozhodnuté. Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, sa ústavný súd domnieva, že z tohto rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Skutkové a právne závery krajského súdu teda nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Vychádzajúc z uvedených ústavne významných úvah je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a tvrdým porušením základného práva sťažovateľa.

24. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). O taký prípad išlo aj v prejednáwanej veci, preto ústavný súd považuje sťažnosť z už uvedených dôvodov za zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

26. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2011